

Огляд законодавчих змін

що стосуються внутрішнього переміщення, підготовлений УВКБ ООН | Липень 2023

Прийняте законодавство

- Зміни до допомоги на проживання ВПО
- Допомога постраждалим від руйнування Каховської ГЕС
- Оновлення у механізмі компенсації

Інші події

- Розробка Плану заходів з попередження і припинення грубих порушень прав дітей під час війни
- Зміни до допомоги дітям-сиротам та дітям, позбавленим батьківського піклування

Прийняте законодавство

Зміни до допомоги на проживання ВПО¹

11 липня 2023 року Кабінет Міністрів України вніс зміни в законодавче регулювання надання допомоги на проживання ВПО шляхом прийняття [Постанови №709](#), яка була в подальшому змінена [Постановою №789](#), прийнятою 31 липня 2023 року. Ця державна грошова допомога надається для соціальної підтримки вразливих груп населення серед ВПО та для стимулювання зайнятості ВПО трудового віку. Вона виплачується щомісячно і становить 3000 грн для дітей та осіб з інвалідністю та 2000 грн для всіх інших ВПО.

Постановою передбачені докорінні зміни до надання допомоги на проживання: підхід універсального покриття всіх ВПО замінюється на підхід, що орієнтований на потреби. Відтепер допомога надаватиметься найбільш вразливим категоріям ВПО. Постанова впроваджує критерії вразливості, що враховуються при призначенні допомоги, а також критерії виключення ВПО зі списку осіб, що мають право на отримання допомоги. Постанова визначає новий спосіб здійснення виплат, а також детальніше врегульовує супутні процедури, такі як верифікація, фактична перевірка місця реєстрації ВПО та ідентифікація.

Допомога постраждалим від руйнування Каховської ГЕС²

7 липня 2023 року Кабінет Міністрів України прийняв [Постанову №696](#), яка вносить зміни до порядку компенсації за житло, зруйноване або пошкоджене внаслідок затоплень, спричинених руйнуванням Каховської ГЕС.

Постановою відтепер передбачено відкриття окремого банківського рахунку з спеціальним режимом використання для переказу компенсації; крім того, сума компенсації більше не обмежена 200 000 грн.³

У Постанові докладніше описано процедуру компенсації у формі придбання особам, чиє житло було зруйноване, нового житла.

¹ Детальніше у [Тематичному Огляді УВКБ ООН щодо допомоги на проживання ВПО](#)

² Детальніше в [Огляді законодавства УВКБ ООН за Червень](#)

³ На дату прийняття поточної Постанови резолюція "вВідновлення" обмежувала суму компенсації за пошкоджене житло сумою 200 000 гривень.
З останніми поправками у системі компенсації (див. нижче), максимальна сума компенсації підвищена до 500 000 гривень для деяких видів житла.

Також 7 липня 2023 року Уряд України прийняв [Постанову №691](#), яка вносить зміни до порядку отримання одноразової грошової допомоги для постраждалих внаслідок руйнування Каховської ГЕС. Попередня редакція виключала осіб, зареєстрованих як отримувачі допомоги на проживання ВПО у зоні затоплень станом на 5 травня 2023 року. Внесені зміни скасували це положення, розширивши список осіб, які мають право на отримання допомоги.

Оновлення в механізмі компенсації⁴

21 липня 2023 року Кабінет Міністрів України прийняв [Постанову №858](#), яка вносить зміни до системи компенсації. Зміни набудуть чинності 15 вересня 2023 року.

Постанова вносить значні зміни до системи компенсації, запроваджуючи новий **механізм компенсації за виконаний ремонт на пошкодженому об'єкті**.

- Перед проведенням будь-яких ремонтних робіт власник житла повинен пройти всі етапи реєстрації пошкоджень, включаючи подання інформаційного повідомлення до Державного реєстру зруйнованого та пошкодженого майна, із долученням фото/відеофіксації.
- Комісія повинна перевірити чи отримав заявник грошову допомогу від органів місцевого самоврядування або військових адміністрацій. Компенсація надається лише за ремонтні роботи та/або матеріали, які були придбані безпосередньо власниками/співвласниками.⁵
- Під час візиту комісії та складання чек-листа отримувач може надавати документи та пояснення, які підтверджують проведені ремонтні роботи. Подання цих документів та пояснень є правом, а не обов'язком заявника, їх відсутність не може бути єдиною підставою для відмови у розгляді заяви.
- Компенсація за проведені ремонтні роботи не вимагає відкриття банківського рахунку з спеціальним режимом використання. Якщо рішення про надання компенсації схвалене, гроші будуть перераховані на поточний банківський рахунок отримувача.
- Якщо ремонтні роботи були частково завершені на момент подання заявки, отримувач компенсації має право подати дві окремі заяви. Одна заява - на компенсацію за завершену частину ремонтних робіт, а інша - на компенсацію для проведення ремонту щодо тієї частини ремонтних робіт, яка не була проведена.

Ремонтні роботи на об'єкті (якщо їх ще не було проведено) відтепер класифікуються на категорії А або Б в залежності від вартості ремонту:

- Категорія А включає ремонтні роботи вартістю до 200 000 гривень. Регулювання таких випадків на зазнало принципів змін. Після схвалення компенсації, 100% визначеної суми буде відправлено отримувачу в одному траншемі.
- Категорія Б охоплює ремонтні роботи вартістю від 200 000 до 350 000 гривень для квартир у багатоквартирних будинках (якщо місця загального користування не пошкоджені), а також ремонтні роботи вартістю від 200 000 до 500 000 гривень для приватних будинків. Платежі в цій категорії проводяться в два транші. Першим траншем надсилається 70% визначеної суми; решта

⁴ Детальніше про механізм компенсації і зміни, що вносились в [Тематичному огляді законодавства УВКБ ООН щодо Закону про Компенсацію](#), а також в регулярних оглядах законодавства УВКБ ООН за [квітень](#), [травень](#) і [червень](#)

⁵ Компенсація за виконаний ремонт надається за роботи і будівельну продукцію, щодо яких заявник не отримував грошову чи матеріальну допомогу для проведення ремонтних робіт від громадських чи міжнародних організацій, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій.

30% буде перерахована після завершення першого етапу ремонтних робіт. Для цього потрібне схвалення Комісії і проведення проміжної верифікації.

- Гроші повинні бути використані протягом 12 місяців (для категорії А) та 18 місяців (для категорії Б), інакше вони будуть автоматично повернуті до держави.
- Компенсація за ремонтні роботи, які ще мають бути виконані, вимагає відкриття банківського рахунку з спеціальним режимом використання.

Під час візиту Комісії та складання чек-листу власник/співвласник або їх представник зобов'язані бути присутні на об'єкті.

Власники/співвласники пошкодженого майна, які мають обмеження дієздатності або неповнолітні особи, можуть отримувати компенсацію через своїх законних представників. У випадку, коли майно знаходиться у спільній власності, компенсацію отримує співвласник з повною юридичною дієздатністю; однак згода неповнолітнього співвласника або співвласника з обмеженою дієздатністю повинна бути надана юридичним представником.

Інші події

[Розробка Плану заходів з попередження і припинення грубих порушень прав дітей під час війни](#)

5 липня 2023 року Президент України підписав [Указ №373/2023](#), яким створено Робочу Групу зі співпраці з Спеціальним представником (та його Офісом) Генерального секретаря ООН з питань дітей та збройних конфліктів та Робочою групою Організації Об'єднаних Націй в Україні з питань дітей та збройних конфліктів. Метою Робочої Групи є розробка Плану заходів щодо попередження / припинення грубих порушень прав дітей під час повномасштабної війни, включаючи створення механізму моніторингу виконання Плану.

Робочу групу очолює Уповноважений з прав дітей, також до складу групи входять представники різних міністерств та державних відомств.

[Зміни до допомоги дітям-сиротам та дітям, позбавленим батьківського піклування](#)

7 липня 2023 року Уряд України прийняв [Постанову №689](#), якою передбачено подовження соціальної допомоги дітям-сиротам та дітям, позбавленим батьківського піклування, включаючи тих, які мають інвалідність. Повномасштабне вторгнення спричинило переміщення значної кількості таких осіб закордон, внаслідок чого виплати були припинені у зв'язку із неподанням документів для подовження. Прийомні батьки та батьки-вихователі відтепер можуть відновити допомогу та отримати виплати за попередні періоди, надавши необхідні документи до відповідного Департаменту соціального захисту населення, включаючи можливість подачі документів віддалено.

КОНТАКТИ:

E-MAIL: UKRKI@UNHCR.ORG, **ТЕЛ:** +38 044 288-9710

ПОСИЛАННЯ:

UNHCR Ukraine:www.unhcr.org.ua/en - Twitter:www.twitter.com/UNHCRUkraine

Facebook:www.facebook.com/UNHCRKyiv - Instagram:www.instagram.com/unhcr_ukraine